

## OSNOVI KLINIČKE PRAKSE II

Predmet OSNOVI KLINIČKE PRAKSE II je podjeljen u dva dela i ima za cilj kako dalje ovladavanje studenata druge godine medicine svakodnevnim veštinama u kliničkom radu tako i njihovim upoznavanjem sa organizacijom i načinom rada u domovima zdravlja i praćenjem zdravstvenog stanja pacijenata u ambulantnim uslovima.

Ukupan fond časova iznosi 60. Prvi deo predmeta vode nastavnici i saradnici Katedre za socijalnu medicinu i on ima 20 časova, a drugi deo nastavnici i saradnici Katedri za internu medicinu, hirurgiju i neurologiju prema rasporedu. Nastava se izvodi iz prvog dela predmeta tokom cele godine, a iz drugog u drugom semestru.

### I DEO PREDMETA – 20 časova

#### Katedra socijalne medicine

#### „LEKAR U ZAJEDNICI“

### CILJEVI I ZADACI PREDMETA

- Razumevanje strukturalnih i kulturalnih faktora koji utiču na zdravlje pojedinca i zajednice
- Sagledavanje spektra aktivnosti kojima se, u okviru zajednice, deluje na unapređenje zdravlja
- Uključivanje u programe i aktivnosti unapređenja zdravlja, kao i programe i aktivnosti nege i podrške, u okviru suočavanja zajednice sa bolešću i nesposobnošću
- Prihvatanje socijalne perspektive uz klasičnu kliničku perspektivu lekara primarne zdravstvene zaštite
- Razvijanje sposobnosti za ciljanu intervenciju u zajednici u vezi sa relevantnim pitanjem unapređenja zdravlja.

Da bi se ispunili ovi ciljevi dizajniran je metod sa motom „Moj pacijent“. Naime, na osnovu dugogodišnjeg iskustva sa studentima prve i druge godine medicine, ustanovili smo da se radi o mladim ljudima koji na medicinu, u velikom broju, dolaze sa altruističkim motivima. Dolaze, zapravo, iz želje da pomognu nekome ko je bolestan. Ova njihova želja je do sada ostajala nezadovoljena jer su se na prve dve godine susretali sa nastavom koja je sa bolesnim ljudima imala samo posredne veze.

Metod „Moj pacijent“ treba da angažuje energiju studentskog usmerenja i želje tako što će se studentima dati prilika da, na primeru „svog pacijenta“ sagledaju kako razni faktori zajednice utiču na zdravlje.

## STRUKTURA NASTAVE

U okviru novog nastavnog plana i programa, prvi put se organizuje modul „Lekar u zajednici“, sa fondom od 20 časova (10 časova terenskih vežbi i 10 časova rada sa nastavnicima).

Metod „Moj pacijent“ ima nekoliko faza:

- Studenti se okupljaju u grupe od po pet članova, svaka grupa bira svoje ime i, na osnovu uvida u program, određuje ciljeve svoga rada.
- Svaki student, u ustanovi primarne ili socijalne zaštite, dobija „svog pacijenta“.
- U saradnji sa nadležnim lekarom/socijalnim radnikom, student prati pacijenta pri njegovim kontaktima sa zdravstvenom/socijalnom službom i drugim institucijama zdravstvene, odnosno socijalne zaštite.
- Student se upoznaje sa elementima porodične, radne i šire sredine „svog pacijenta“, prema temama koje su diskutovane u okviru teorijske nastave.
- Student koji je od samog početka u organizovanoj grupi od 5 studenata diskutuje o svojim nalazima sa drugim članovima njegove grupe i sa nastavnicima.
- Tokom zajedničkog rada, članovi grupe se upoznaju i sa dve grupe međunarodnih dokumenata. Jedno su dokumenti Svetske zdravstvene organizacije i Svetskog medicinskog udruženja koji se odnose na opšte principe zdravstvene zaštite u zajednici (Deklaracija iz Alma Ate, Povelja iz Otave, na primer). Drugo su dokumenti međunarodnih organizacija koji se mahom odnose na zdravlje i ljudska prava (na primer dokumenti Saveta Evrope, dokumenti Organizacije Ujedinjenih Nacija).
- Na osnovu uvida u faktore zajednice svojih pet pacijenata, na osnovu diskutovanih teorijskih znanja, kao i na osnovu pregleda međunarodnih dokumenata, svaka studentska grupa piše zajednički izveštaj i predaje ga na kraju modula.

Nastava će se odvijati u saradnji sa domovima zdravlja i drugim ustanovama koje integrišu zdravstvenu i socijalnu zaštitu (na primer Dom penzionera) sa kojima Medicinski fakultet napravi sporazum o saradnji.

## PLAN I PROGRAM NASTAVE

Tokom rada studenti bi pokrili sledeće teme:

### **TEMA 1 Socijalno ekonomska sredina i zdravlje**

U okviru ove teme studenti razgovaraju sa nadležnim lekarom ili socijalnim radnikom, ostvaruju uvid u medicinsku dokumentaciju pacijenta pri tome se upoznaju sa osnovnim podacima o pacijentu (obrazovanje, zanimanje, godine, mesto stanovanja, porodično stanje) i njegovim zdravstvenim problemima.

### **TEMA 2 Socijalna organizacija zdravlje**

Na osnovu razgovora sa pacijentom student treba da sazna, sistematizuje i da definiše mehanizme putem kojih socijalna organizacija omogućava da njegov pacijent ima kontrolu nad sopstvenim životom (na poslu, u porodici, u gradu, u široj zajednici).

**TEMA 3 Socijalna podrška i zdravlje**

Student sagledava socijalno kulturalne pretpostavke za razvoj socijalnog kapitala i sagledava koje potencijale ovih pretpostavki je pacijent iskoristio a koje nije, u kojoj meri je pacijent zainteresovan za dešavanja u zajednici, od praćenja medija pa do sagledavanja formalnih i neformalnih načina na koji je pacijent integrisan u svoju zajednicu.

**TEMA 4 Siromaštvo, nezaposlenost i zdravlje**

Sagledava se ekonomska situiranost porodice kao i u kolikoj meri im njihova ekonomska situacija omogućava ili ograničava životne aktivnosti bitne za zdravlje (ishrana, odmor, faktori rizika).

**TEMA 5 Socijalna marginalizacija i zdravlje**

Sagledava se socijalni status pacijenta (sa kim se druži, na koga se oslanja kada mu je nešto potrebno, kakve su aspiracije pacijenta kao i šta je to što ograničava njegove aspiracije ili njihovo ostvarivanje (u pogledu njih lično ili u pogledu porodice).

**TEMA 6 Uticaj bolesti na porodicu i porodice na bolest**

Student treba da proceni koji je tip porodice (patrijarhalna, građanska), zatim u kolikoj meri je pacijentu potrebna pomoć porodice kao i u kojoj meri mu se pruža pomoć i ko od članova porodice je angažovan. Da li postoje neka lišavanja članova porodice koje nameće bolest.

**TEMA 7 Nasilje u porodici –**

Student kroz adekvatno formulisana pitanja treba da sazna kakav je stav i iskustvo pacijenta kada se radi o primeni nasilja u dinamici porodičnih odnosa (posebno kada se radi o ženama, deci, lična iskustva).

**TEMA 8 Kulturalni modeli i zdravlje –**

Sagledavanje kulturalnih obrazaca koji su povezani sa uspostavljanjem rizičnog ponašanja i unapređenjem zdravlja (zloupotreba alkohola, pušenje, rizični seksualni odnosi, ishrana).

**TEMA 9 Principi savremenog razvoja gradova –**

Studenti sagledavaju u kojoj meri su u delu grada gde živi pacijent ostvaren princip savremenog razvoja gradova – zdravstvena dobrobit građana (nezagađen vazduh, zelene površine, mogućnost ostvarivanja komunikacije sa bitnim destinacijama, stimulisane pešačenja).

**TEMA 10 Osnove akcionog istraživanja u zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti –** Pisanje izveštaja o njihovom radu.

### PROVERA ZNANJA

Osnova za evaluaciju bile bi sledeće potencijalne dobrobiti:

- Kontakt sa realnim pacijentom, i mogućnost aktivnog angažmana veliki je podsticaj za rad studenata kao i za sticanje stavova, znanja i veština i to ne samo onih koji su u vezi sa zdravstvenim stanjem „njihovog“ pacijenta, ili sa godinom njihovih studija.
- Studenti stiču neposredno iskustvo o odnosu „lekar – pacijent“, ali ne samo sa stanovišta lekara, nego i sa stanovišta pacijenta.
- Studenti stiču i neposredno iskustvo o važnosti nege i odgovarajućeg režima života, kao i o mogućnostima da se oni primene.
- Studenti se, od samog početka studija, upoznaju sa važnošću strukturalnih faktora i sa njihovim pozitivnim, odnosno negativnim uticajima na zdravlje.
- Studenti imaju mogućnost da zdravstvenu zaštitu stave u kontekst ne samo lokalne nego i globalne zajednice putem poređenja domaće realnosti i globalnih standarda izraženih u dokumentima međunarodnih organizacija.
- Postepeno, uz moguće konsultativno učešće nastavnika iz drugih predmeta, formira se praksa, a onda i jezgro interdisciplinarne nastave.

Nakon savladavanja svake od metodskih jedinica studenti dobijaju potpise u karton, a iste overava nastavnik zadužen za ovaj deo predmeta OSNOVI KLINIČKE PRAKSE II – I deo.

Kolokvijum se polaže nakon što studenti napišu izveštaj. Ocena kolokvijuma je „položio-la“ ili „nije položio-la“) i pozitivna ocena se upisuje u indeks studenta kao Kolokvijum iz OSNOVA KLINIČKE PRAKSE II – I deo. Studenti stiču prvo na polaganje kolokvijuma odmah nakon završetka odslušane nastave i odrađenih vežbi.

### NASTAVNICI I SARADNICI

Nastavu izvode i proveru znanja vrše nastavnici i saradnici predmeta Socijalna medicina. Odgovornog nastavnika za ovaj deo predmeta imenuje Katedra socijalne medicine.

### UDŽBENICI I OSTALA LITERATURA

Užbenik socijalne medicine, ili će praktikum iz ovog dela predmeta naknadno izdati kolege sa predmeta Socijalna medicina.

**II DEO PREDMETA – 40 časova****Katedra Hirurgije****Oblici nastave: vežbe**

OSNOVI KLINIČKE PRAKSE I (prva godina)	Ukupan broj časova	Vežbe
Principi asepse i antiseptise. Antiseptični rstvori. Priprema kože pacijenta za različite vrste intervencija.	3	3
Hirurško pranje ruku. Tretman hirurške nekomplikovane i komplikovane rane.	3	3
Rad se hirurškim instrumentima.	3	3
Sterilizacija intrumenata, zavojnog materijala i hirurškog veša. Primena sterilnih hirurških rukavica.	3	3
Priprema pacijenta za invazivnu dijagnostiku i hiruršku intervenciju.	3	3
Plasiranje hirurškog šava. Hirurško vezivanje konca.	6	6
Upoznavanje sa načinima prevencije disajnih komplikacija.	3	3
Nazogastrična sonda, ishrana pacijenta. Gastrostoma.	3	3
Plasiranje urinarnog katetera, ispiranje mokraćne bešike.	3	3
Plasiranje intravenske braunile, davanje intravenskih lekova i infuzija	3	3
Plasiranje centralnog venskog katetera.	3	3
Lumbalna punkcija, subokcipitalna punkcija, pleuralna punkcija, peritonealna pukcija, punkcija mokraćne bešike, način izvođenja, indikacije.	4	4

**1. Principi asepse i antiseptike. Upoznavanje sa različitim antiseptičnim rastvorima i njihovom pravilnom upotrebom. Priprema kože pacijenta za različite vrste intervencija**

**Časovi nastave:** 3

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Studenti se upoznaju sa osnovnim principima asepse i antiseptike u odeljenskim uslovima, načinima čuvanja sterilnog zavojnog materijala, njegovom korišćenju na odeljenju. Upoznaju se sa načinima čuvanja i korišćenja sterilnih instrumenata na odeljenju, kao i načinima njihove sterilizacije.

Student uči primenu različitih antiseptičnih rastvora, kao i načine pripreme kože bolesnika za određene invazivne intervencije i operacije.

**Ishod:**

Student zna osnovne principe asepse i antiseptike koji se primenjuju u odeljenskim uslovima. Zna kako se koristi sterilan materijal za previjanje na bolesničkom odeljenju, kao i instrumentarijum. Student ume da pripremi instrumentarijum za sterilizaciju.

Student zna koja se antiseptična sredstva upotrebljavaju svakodnevno za previjanje hirurških rana, ume da pripremi kožu pacijenta za određene invazivne intervencije (brijanje određenih delova tela, čišćenje kože).

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Principi asepse i antiseptike na bolesničkom odeljenju. Upoznavanje sa različitim antiseptičnim rastvorima i njihovom pravilnom upotrebom. Priprema kože pacijenta za različite vrste intervencija.	3

**2. Hirurško pranje ruku, previjanje postoperativne rane, zaštita rane od infekcije, korišćenje zavoja, kao i različitih vrsta flastera. Tretman komplikovanih rana.**

**Časovi nastave:** 2

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Student se upoznaje sa načinima previjanja i održavanja čistoće hirurške rane, sa načinima sprečavanja sekundarne infekcije kao i načinima previjanja i lečenja komplikovanih postoperativnih rana koje zarastaju per sekundam. Student se uči o načinima korišćenja različitih vrsta zavoja i flastera. Student se upoznaje sa pravilnim načinom ordiniranja antibiotika kod komplikovanih rana, student se upoznaje sa načinom hirurškog pranja ruku različitim sredstvima, kao i načinima hirurškog čišćenja operativnog polja.

**Ishod:**

Student zna da previje hiruršku ranu i zna principe previjanja i tretmana inficirane rane. Student ume da hirurški ispravno opere ruke i pripremi operativno polje za rad. Student zna kako da protumači antibiogram.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Hirurško pranje ruku, previjanje postoperativne rane, zaštita rane od infekcije, korišćenje zavoja, kao i različitih vrsta flastera. Tretman inficirane rane. Uzimanje briseva, tumačenje antibiograma.	3

### 3. Rad se hirurškim instrumentima, pravilno rukovanje peanima, hirurškim pincetama, iglodržaćima, dodavanje starilnog zavojnog materijala.

**Časovi nastave:** 2

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Student se upoznaje sa osnovnim hirurškim instrumentima, peanima, hirurškim i anatomskim pincetama, iglodržaćima, šavnim materijalom. Uči kako da drži, otvara i zatvara navedene instrumente, kako da održi njihovu sterilnost prilikom upotrebe. Student uči kako pravilno da rukuje sterilnim zavojnim materijalom i kako da ga dodaje.

**Ishod:**

Student zna kako da koristi hirurške instrumente, kako da pravilno rukuje sa njima i kako da pomaže pri previjanju bolesnika.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Rad se hirurškim instrumentima, pravilno rukovanje peanima, hirurškim pincetama, iglodržaćima, dodavanje starilnog zavojnog materijala.	3

### 4. Načini sterilizacije instrumenata, zavojnog materijala i hirurškog veša. Načini navlačenja hirurških rukavica.

**Časovi nastave:** 2

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Student se upoznaje sa načinima centralne sterilizacije instrumenata, zavojnog materijala i hirurškog veša. Uči način pripreme za sterilizaciju. Student uči načine pravilnog navlačenja hirurških sterilnih rukavica. Student se upoznaje sa pravilnim načinom oblačenja hirurške ekipe u operacionoj sali.

**Ishod:**

Student zna da navede načine i uslove sterilizacije hirurških instrumenata i veša. Ume ispravno da navuče hirurške rukavice, tako da sačuva njihovu sterilnost. Student zna kako pravilno da se obuče u operacionoj sali i da pri tome sačuva sterilnost.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Načini sterilizacije instrumenata, zavojnog materijala i hirurškog veša. Načini navlačenja hirurških rukavica. Oblačenje hirurške ekipe u operacionoj sali.	3

**5. Priprema pacijenta za invazivnu dijagnostiku i hiruršku intervenciju. Značaj biohemijskih analiza krvi, funkcije disajnih puteva i kardiovaskularnog sistema. Značaj pratećih bolesti. Procena pacijenta.**

**Časovi nastave:** 2

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Student se uči osnovnim principima pripreme pacijenata za različite invazivne dijagnostičke i hirurške intervencije, kao i osnovnoj obradi pacijenata za iste. Uči značaj provere biohemijskih analiza krvi, funkcije kardiovaskularnog i respiratornog sistema, kao i procene ispravnosti funkcije bubrega. Student uči i značaj hroničnih bolesti u pripremi bolesnika za invazivne intervencije. Student uči procenu stanja pacijenta i rizike za izvođenje određene intervencije.

**Ishod:**

Student zna koji su osnovne analize neophodne za pripremu pacijenata za invazivne dijagnostičke i hirurške procedure.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Priprema pacijenta za invazivnu dijagnostiku i hiruršku intervenciju. Značaj biohemijskih analiza krvi, funkcije disajnih puteva i kardiovaskularnog sistema. Značaj pratećih bolesti. Procena pacijenta.	3

**6. Plasiranje hirurškog šava. Hirurško vezivanje konca.**

**Časovi nastave:** 6

**Oblici nastave:** vežbe



**Cilj:**

Student se uči kako da napravi hirurški šav na hirurškim kompresama običnim koncima, uz korišćenje sterilnih rukavica, kao i bez istih. Uči osnovna dva šava – običan i povratni i kako da ga plasira. Student uči načine hirurškog vezivanja konca, obično i dvostruko, slobodno i pod tenzijom. Student se upoznaje sa osnovnim vrstama hirurških konaca.

**Ishod:**

Student zna da plasira hirurški šav, običan i povratni. Student ume da ispravno na hirurški način veže konac, obično i dvostruko.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Plasiranje hirurškog šava (običnog i povratnog) na kompresama običnim i atraumatskim koncima, uz korišćenje sterilnih rukavica. Hirurško vezivanje konca, obično i dvostruko, pod tenzijom.	6

### 7. Upoznavanje sa načinima prevencije disajnih komplikacija (plasiranje airway-a, endotrahealnog tubusa i traheotomija)

**Časovi nastave: 2****Oblici nastave:** vežbe**Cilj:**

Student se upoznaje sa načinima sprečavanja hipoventilacije kod pacijenata, sa načinima plasiranja „airway-a”, endotrahealnog tubusa i indikacijama za traheotomiju. Student uči kako da postavi masku sa kiseonikom, uči načine održavanja traheobronhijalnog stabla u uslovima kada je pacijent intubiran.

**Ishod:**

Student zna da postavi „airway“ kod pacijenata sa poremećenim stanjem svesti, zna principe plasiranja endotrahealnog tubusa i indikacije za traheotomiju. Student ume da aspirira pacijenta koji ima plasiran endotrahealni tubus.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Upoznavanje sa načinima prevencije disajnih komplikacija kod pacijenata sa poremećenim disanjem (plasiranje maske za kiseonik, airway-a, endotrahealnog tubusa i kanile kod traheotomisanog pacijenta). Aspiracija i održavanje prohodnosti traheobronhijalnog stabla.	3

**8. Plasiranje nazogastrične sonde. Pregled želudačnog sadržaja, ishrana pacijenta preko sonde. Gastrostoma, indikacije, ishrana bolesnika.**

**Časovi nastave:** 2

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Student se upoznaje sa načinom plasiranja nazogastrične sonde kod pacijenata sa očuvanim i poremećenim stanjem svesti. Student uči kako da prepozna normalan i patološki sadržaj želuca koji se drenira, uči kako se obavlja ishrana pacijenta kroz nazogastričnu sondu. Student se upoznaje sa indikacijama za gastrostomu i načinima ishrane pacijenta preko iste.

**Ishod:**

Student zna kako se plasira nazogastrična sonda, uma da daje hranu pacijentu preko iste. Student zna zašto se pacijentu plasira gastrostoma i kako se pacijent može hraniti kroz nju.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Plasiranje nazogastrične sonde. Pregled želudačnog sadržaja, ishrana pacijenta preko sonde. Gastrostoma, indikacije, ishrana bolesnika.	3

**9. Plasiranje urinarnog katetera kod muškaraca i kod žena, ispiranje mokraćne bešike.**

**Časovi nastave:** 4

**Oblici nastave:** vežbe

**Cilj:**

Student uči kako se plasira urinarni kateter kod muškaraca i žena uz obavezno očuvanje sterilnosti vrha katetera. Student se upoznaje sa mogućim komplikacijama kao i načinima kontrole prohodnosti urinarnog katetera. Upoznaje se sa razlozima i načinima ispiranja mokraćne bešike.

**Ishod:**

Student zna kako se plasira urinarni kateter kod muškaraca i žena i kako se kontroliše njegova prohodnost. Student ume da ispere mokraćnu bešiku kod pacijenata sa plasiranim urinarnim kateterom.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Plasiranje urinarnog katetera kod muškaraca i kod žena, ispiranje mokraćne bešike. Kontrola prohodnosti katetera.	3

**10. Plasiranje intravenske braunile, davanje intravenskih lekova i infuzija uz prethodnu pripremu.****Časovi nastave:** 2**Oblici nastave:** vežbe**Cilj:**

Student se uči kako da plasira intravensku injekciju i braunilu i kako ispravno da da lekove za intravensku upotrebu i infuzije. Obnavlja znanje stečeno iz prve godine davanja potkožnih, intradermalnih i intramuskularnih injekcija.

**Ishod:**

Student ume da plasira intravensku injekciju i da pravilno da intravenske lekove.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Plasiranje intravenske braunile, davanje intravenskih lekova i infuzija uz prethodnu pripremu. Davanje intradermalnih, subkutanih i intramuskularnih injekcija.	3

**11. Plasiranje centralnog venskog katetera, punkcijom unutrašnje jugularne vene, vene subklavije i vene femoralis.****Časovi nastave:** 3**Oblici nastave:** vežbe**Cilj:**

Student se upoznaje sa načinima i indikacijama za plasiranje centralnog venskog katetera. Prisustvuje plasiranju istih kroz različite venske sudove – unutrašnju jugularnu venu, venu subklaviju, femoralnu venu i kubitalnu venu.

**Ishod:**

Student zna indikacije i načine plasiranja centralnog venskog katetera.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Plasiranje centralnog venskog katetera, punkcijom unutrašnje jugularne vene, vene subklavije i vene femoralis, vene kubitalis.	3

**12. Lumbalna punkcija, pleuralna punkcija, abdominalna pukcija, punkcija mokraćne bešike, način izvođenja, indikacije.****Časovi nastave:** 4**Oblici nastave:** vežbe**Cilj:**

Student prisustvuje lumbalnoj punkciji, uči u kom položaju pacijenta se i kada može izvršiti lumbalna punkcija i na kakve se analize može poslati likvor. Upoznaje se sa mogućnostima subokcipitalne punkcije. Student uči kada i u kojim prostorima toraksa se vrši punkcija pleure, upoznaje se sa indikacijama i načinom izvođenja abdominalne punkcije u dijagnostičkom i terapijskom postupku. Student se uči sa mogućnostima i indikacijama za punkciju mokraćne bešike.

**Ishod:**

Student zna indikacije za izvođenje lumbalne punkcije, ume da namesti pacijenta za istu i da ga pripremi. Student zna indikacije i vrste pleuralne punkcije, ume da namesti pacijenta i da ga pripremi za izvođenje iste. Student zna koje su indikacija u dijagnostičkom i terapijskom smislu za abdominalnu punkciju, zna da namesti pacijenta i da ga pripremi. Student zna indikacije za punkciju mokraćne bešike, ume da namesti pacijenta za istu i da ga pripremi.

**Nastava**

C. Vežbe	Časovi
Lumbalna punkcija, subokcipitalna punkcija, pleuralna punkcija, abdominalna pukcija, punkcija mokraćne bešike, način izvođenja, indikacije.	4

**UKUPNE VEŠTINE**

1 – student mora imati teoretsko znanje o navedenoj veštini (principi, način izvođenja, indikacije i kontraindikacije za izvođenje veštine, komplikacije)

2 – student mora videti kako se određena veština izvodi

3 – student izvodi veštinu pod nadzorom predavača

4 – student rutinski izvodi navedenu veštinu

VEŠTINE	1	2	3	4
Priprema kože pacijenta za različite dijagnostičke invazivne i hirurške procedure			+	
Upotreba antiseptičnih rastvora				+
Upotreba sterilnog zavojnog materijala				+
Previjanje hirurške rane			+	
Previjanje komplikovane rane			+	
Hirurško pranje ruku				+
Upotreba peana				+
Upotreba hirurških pinceta				+
Upotreba anatomske pincete				+
Upotreba iglodržaća				+
Sterilizacija hirurških instrumenata		+		
Sterilizacija zavojnog materijala i hirurškog veša		+		
Navlačenje i upotreba hirurških sterilnih rukavica				+
Priprema pacijenta za hiruršku intervenciju		+		
Običan hirurški šav				+
Povratni hirurški šav			+	
Običan hirurški čvor				+
Dvostruki hirurški čvor			+	
Stavljanje maske za kiseonik				+
Stavljanje „airway-a“ kod otežanog disanja				+
Plasiranje endotrahealnog tubusa		+		
Zamena kanile kod traheotomisanog pacijenta			+	
Postavljanje nazogastrične sonde		+		
Ishrana pacijenta preko NG sonde			+	
Plasiranje urinarnog katetera kod muškarca			+	
Plasiranje urinarnog katetera kod žene			+	
Ispiranje bešike			+	

Kontrola prohodnosti urinarnog katetera				+
Plasiranje intravenske braunile			+	
Davanje intravenskih lekova i injekcija			+	
Plasiranje centralnog venskog katetera		+		
Lumbalna punkcija		+		
Nameštanje i priprema pacijenta za lumbalnu punkciju			+	
Pleuralna punkcija		+		
Nameštanje i priprema pacijenta za pleuralnu punkciju			+	
Abdominalna punkcija		+		
Nameštanje i priprema pacijenta za abdominalnu punkciju			+	
Punkcija mokraćne bešike	+			
Nameštanje i priprema pacijenta za punkciju mokraćne bešike			+	

### PROVERA ZNANJA

Provera znanja se vrši ocenjivanjem aktivnosti i pokazanog znanja na vežbama. Kako student savladava pojedine veštine nadležni nastavnik ili saradnik u nastavi mu upisuje znak „+“ u karton nastave. Na kraju nastave asistent ili saradnik koji je vodio vežbe potpisuje karton. Student nakon toga prijavljuje kolokvijum.

Kolokvijum se može polagati odmah nakon završetka nastave prema dogovoru sa odgovornim nastavnikom kod jednog ili više nastavnika nastavne baze u kojoj je student vežbao OSNOVE KLINIČKE PRAKSE II.

Pre završetka nastave nadležni nastavnik je dužan da na oglasnoj tabli objavi imena nastavnika koji će ispitivati kolokvijum koji je usmeni kao i termine kolokvijuma.

### STRUKTURA NASTAVE

Nastava iz OSNOVA KLINIČKE PRAKSE II – drugi deo je samo praktična (vežbe), bez teoretskih predavanja i seminara, odvija se tokom I semestra I godine studija. Ukupan broj časova je 40. Nastava se odvija petkom po tri časa od 09 do 11.15 h u nastavnim bazama katedre Hirurgije po unapred utvrđenom rasporedu. Broj studenata po asistentu ili nastavniku ne sme biti veći od 8 (optimalno 5), a broj pacijenata po studentu treba da bude 5 nepokretnih ili 10 pokretnih.

## NASTAVNICI I SARADNICI

Nastava iz predmeta „Osnovi kliničke prakse I” u prvom semestru prve godine studija se odvija u nastavnim bazama katedre Hirurgije. Na svakoj nastavnoj bazi postoji nastavnik koji je odgovoran za nastavu iz ovog predmeta. Nastavu izvode asistenti i nastavnici na nastavnim bazama koje odredi nastavnik koji je odgovoran za ovaj predmet. Odgovorne nastavnike za predmet „Osnovi kliničke prakse I” imenuje katedra Hirurgije.

### NASTAVNE BAZE I ODGOVORNI NASTAVNICI IZ PREDMETA OSNOVNI KLINIČKE PRAKSE I

1. Institut za neurohirurgiju KCS – Prof. dr Danica Grujičić
2. Institut za digestivne bolesti (I hirurška klinika) – Prof. dr Srbislav Knežević
3. Institut za kardiovaskularne bolesti (II hirurška klinika) – Prof. dr Živan Maksimović
4. Endokrina hirurgija (II hirurška klinika) – Prof. dr Aleksandar Diklić
5. Hirurgija Urgentnog centra – Prof. dr Ana Šijački
6. Grudna hirurgija (Institut za plućne bolesti) – Doc. dr Maja Ercegovac
7. Institut za ortopediju i traumatologiju – Prof. dr Aleksandar Lešić
8. Institut za urologiju – Prof. dr Milan Đokić
9. KBC „Dr Dragiša Mišović” – hirurgija – Prof. dr Dragan Radovanović
10. Institut za onkologiju i radiologiju – hirurgija – Prof. dr Radan Džodić
11. KBC „Bežanijska kosa” – hirurgija – Prof. dr Toma Ranđelović
12. Institut za kardiovaskularne bolesti „Dedinje” – Prof. dr Đorđe Radak
13. Specijalna ortopedska bolnica Banjica – Prof. dr Slobodan Slavković

## UDŽBENICI I OSTALA LITERATURA

Praktikum sa objašnjenim veštinama iz OSNOVA KLINIČKE PRAKSE II je u izradi.